

SIŁA WYŻSZA JAKO PRZYCZYNA PRZEKŁADANIA TERMINU LUB ODWOŁYWANIA TARGÓW

Na podstawie: [Gazeta Prawna, Portal Okręgowej Izby radców Prawnych w Warszawie](#)

Z powodu pojawienia się koronawirusa przekładane są terminy lub odwoływane różnego rodzaju imprezy w Europie, w tym m.in. targi. Powodem większości decyzji o przełożeniu lub odwołaniu imprez targowych wydaje się być obawa przed infekcjami wywołanymi koronawirusem, nie zaś wprowadzenie stanu zagrożenia przez WHO lub Ministerstwo Zdrowia danego kraju.

Zdarza się, iż odwołania / odroczenia w czasie targów decyzją organizatora lub rezygnacje wystawców z udziału w targach są oparte na koncepcji SIŁY WYŻSZEJ. Można tutaj zidentyfikować następujące kategorie:

- a) Anulowanie / odroczenie w czasie w oparciu o ogólną świadomość, że istnieje ryzyko dla zdrowia, np. na podstawie oświadczenia WHO w sprawie zaleceń w sytuacji koronawirus przez władze publiczne
- b) Anulowanie / odroczenie w czasie w oparciu o domniemane konkretne zagrożenie dla zdrowia w danym obiekcie, w którym ma się odbyć impreza targowa;
- c) Anulowanie / odroczenie w czasie na podstawie z zaleceń publicznych, np. przez miasto lub gminę, nakładające środki ochrony zdrowia publicznego uznane za konieczne, takie jak zakaz wjazdu na miejsce wydarzenia lub ograniczenia podróży.

Wiele firm działających w branży targowej, w tym firmy budujące stoiska bezpośrednio doświadczają konsekwencji tej sytuacji – nie otrzymują zapłaty od wystawcy za zrealizowaną umowę czy zamówienie, tj. przygotowanie stoiska targowego

Ponieważ wystawca rezygnuje z udziału w targach zastępując się SIŁĄ WYŻSZĄ lub organizator przekłada lub odwołuje targi powołując się na tą samą klauzulę. Często zresztą taki zapis znajduje się w standardowych umowach zawieranych między przedsiębiorcami. Wystąpienie siły wyższej uchyla wówczas odpowiedzialność za powstałą szkodę i nie pociąga za sobą zerwania kontraktu lub rozwiązania umowy. Pod warunkiem, że można się w danej sytuacji rzeczywiście na nią powołać.

SIŁA WYŻSZA (łac. vis maior, ang. act of God – „wola boska”) nie jest pojęciem zdefiniowanym ani w polski w europejskim prawie, może stanowić natomiast okoliczność o istotnym znaczeniu w postępowaniu administracyjnym oraz postępowaniu sądownoadministracyjnym. Warto zatem przyrzeć się bliżej temu pojęciu.

Cechy charakterystyczne SIŁY WYŻSZEJ:

Zarówno w doktrynie prawa, jak i w judykaturze wskazuje się, iż SIŁA WYŻSZA stanowi:

1. Zdarzenie o charakterze przypadkowym lub naturalnym, ale zawsze o charakterze zewnętrznym w stosunku do człowieka.
2. Zdarzenie niemożliwe (lub prawie niemożliwe) do przewidzenia.
3. Zdarzenie, którego skutkom nie można zapobiec.

Zdarzenia będące SIŁĄ WYŻSZĄ grupowane są w trzy zasadnicze kategorie:

1. Katastrofalne działania przyrody (np. powódź).
2. Akty władzy ustawodawczej i wykonawczej (np. zakaz organizowania imprez masowych, embarga nałożone na kraj sprzedającego uniemożliwiający mu import towarów do innego kraju).
3. Niektóre zaburzenia życia zbiorowego (np. zamieszki uliczne, akty terroryzmu).

Niektóre jurysdykcje w UE ograniczają SIŁĘ WYŻSZĄ do wydarzeń, na które strony umowy nie mają wpływu, a których nie mogła zasadnie przewidzieć żadna ze stron umowy w chwili jej zawarcia oraz takie, którym nie można zapobiec przy dołożeniu nawet nadzwyczajnej staranności. Klauzule dotyczące SIŁY WYŻSZEJ często przewidują zawieszenie wykonania umowy na okres trwania SIŁY WYŻSZEJ

i możliwość wznowienia realizacji umowy w późniejszym czasie.

Wyzwania, przed którymi stoją obecnie firmy branży targowej w związku z wirusem Corona, są wyjątkowo trudne pod następującymi względami:

- a) Po pierwsze, strona ponosząca konsekwencje wystąpienia SIŁY WYŻSZEJ nie jest stroną winną niezrealizowanej w 100% umowy np. firma budująca stoisko. A wystawca, który jest winien zapłatę próbuje powoływać się na SIŁĘ WYŻSZĄ, ponieważ jego zainteresowanie realizacją umowy uległo zmianie.
- b) Po drugie, w niektórych przypadkach zainteresowanie wystawcy realizacją umowy zmieniło się, ponieważ oczekuje on, że liczba odwiedzających targi będzie znacznie niższa z powodu obawy przed zarażeniem się koronawirusem.
- c) Po trzecie, zawieszenie wykonania umowy w celu jej realizacji w późniejszym terminie nie jest realistyczną opcją dla wielu firm branży targowej. Przygotowanie i realizacja stoiska targowego w dużej mierze zależy od uzgodnionego terminu wystawy, w tym zdolności i planowania przepływów finansowych firmy. W obecnej sytuacji preferowanym rozwiązaniem byłoby zakończenie umowy z godziwą rekompensatą za usługi wykonane już przez firmę budującą stoiska.

Dlatego też PIPT zaleca, w sytuacji kiedy klient nie wywiąże się z umowy powołując się na klauzulę SIŁY WYŻSZEJ, wziąć pod uwagę poniższe kwestie:

- a) Zgodnie z prawem polskim SIŁA WYŻSZA wyznacza granicę odpowiedzialności na zasadzie ryzyka, a nie na zasadzie winy (art. 471 k.c. w zw. z art. 472 i 355 k.c.);
- b) Samo postrzeganie ryzyka dla zdrowia raczej nie kwalifikuje się jako SIŁA WYŻSZA.
- c) Uznanie SIŁY WYŻSZEJ w różnych systemach prawnych różni się pod wieloma względami, w tym od stopnia wymaganej nieprzewidywalności i stopnia, w jakim wymagana jest faktyczna niemożność lub poważne trudności ekonomiczne. Również różne kraje posługują się różnymi katalogami zdarzeń kwalifikowanych jako SIŁA WYŻSZA. Dlatego też należy zapoznać się z zapisami dotyczącymi SIŁY WYŻSZEJ oraz katalogami zdarzeń uznanych za SIŁĘ WYŻSZĄ

obowiązującymi w kraju, zgodnie z którego prawem sąd będzie rozstrzygać ewentualne kwestie sporne dotyczącej zawartej z klientem umowy.